

УДК 811.134.2'373.21:82-32

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 03.08.2025 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 05.08.2025 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 97 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2025.48.15>

РОЛЬ ТОПОНІМІВ У КОНТЕКСТІ ТВОРІВ ЛОПЕ ДЕ ВЕГИ

Олена Василівна Орличенко (м. Київ, Україна)

[ORCID: 0000-0003-4115-4252](https://orcid.org/0000-0003-4115-4252)

urug@ukr.net

кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії та практики перекладу романських мов
імені Миколи Зерова
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
(Міністерство освіти і науки України)
01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

Ірина Вікторівна Смуцинська (м. Київ, Україна)

[ORCID: 0000-0003-4980-7860](https://orcid.org/0000-0003-4980-7860)

valerijs@ukr.net

доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри
теорії та практики перекладу романських мов імені Миколи Зерова
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
(Міністерство освіти і науки України)
01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

В статті розглядається своєрідність творчості Лопе де Веги, представника іспанського бароко, засновника класичної іспанської драми, в якій поєднувалися елементи комедії і трагедії. Лопе де Вега не був реформатором у сфері драматургії у

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Toponyms in the Context of Lope de Vega's Works (in Ukrainian) [Rol' toponimiv u konteksti tvoriv Lope de Vegy]

© Orlychenko O. V. [Orlychenko O. V.], urug@ukr.net, Smushchynska I. V. [Smushchynska I. V.], valerijs@ukr.net

повному сенсі цього слова, але він рішуче відмовився від прийнятого на той час принципу «єдності місця, часу і дії». Однак параметр «місця» залишається для видатного автора значущим. Тому важливим елементом лопедевегівського стилю виступають топоніми, які виконують різні функції в його творах, трансформуючись із реального знака в художній: місце події часто трансформується у місто, де відбувається подія, і трактується як елемент візуального сприйняття, як витвір мистецтва (відлуння теоретичних досліджень епохи Відродження), або ж як панорама (осмислення світу у період Бароко). У творах Лопе де Веги місто часто прикрашається атрибутами барокової архітектури, перетворюється на театральну сцену, а повсякденне життя міста трансформується у масові гуляння, свята. Але одночасно місто може нести в собі поняття загрози та смерті, оскільки у «людському мурашнику» будь-хто легко може втратити не лише тіло, але й душу. Або навпаки, місто може символізувати і втілювати поняття спокою батьківського дому. У Лопе де Веги топоніми художньо уособлюють як реальні іспанські локації, так і слугують основою для можливих інтриг та конфліктів, характерних для його прозових або віршованих творів. Розміщуючи сюжети своїх творів (драматичних або інших жанрів) у знайомих або легко впізнаваних місцях, Лопе де Вега прагне справити більший емоційний вплив на тогочасну аудиторію.

Ключові слова: Лопе де Вега, драма, комедія, топоніми, бароко, сюжет, художня література.

TOPONYMS IN THE CONTEXT OF LOPE DE VEGA'S WORKS

Olena V. Orlychenko (Kyiv, Ukraine)

[ORCID: 0000-0003-4115-4252](https://orcid.org/0000-0003-4115-4252)

urug@ukr.net

PhD (Philology), associate professor

Department of Theory and Practice of Romance Language Translation

by Mykola Zerov

Taras Shevchenko National University of Kyiv

(Ministry of Education and Science of Ukraine)

14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

(Актуальні питання лінгвокультурології [Aktual'ni pytannja lingvokul'turologii'])

Роль топонімів у контексті творів Лопе де Веги (Українською) [Rol' toponimiv u konteksti tvoriv Lope de Vegy]

© Орличенко О. В. [Orlychenko O. V.], urug@ukr.net, Смушчинська І. В. [Smushchynska I. V.], valerijs@ukr.net

Iryna V. Smushchynska (Kyiv, Ukraine)

[ORCID: 0000-0003-4980-7860](https://orcid.org/0000-0003-4980-7860)

valerijs@ukr.net

Doctor of Philological Sciences, Professor, Head at Department of
Theory and Practice of Romance Language Translation by Mykola Zerov
Taras Shevchenko National University of Kyiv
(Ministry of Education and Science of Ukraine)
14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

This article examines the originality of Lope de Vega's work. He was a representative of the Spanish Baroque, the founder of classical Spanish drama, which combined elements of comedy and tragedy. Lope de Vega was not a reformer in the field of dramaturgy in the full sense of the word, but he resolutely refused the principle of "unity of place, time and action" adopted at that time. However, the parameter of "place" remains significant for the outstanding author. Therefore, an important element of Lope de Vega's style are toponyms, which perform various functions in his works, transforming from a real sign into an artistic one: the place of the event is often transformed into a city where the event takes place, and is interpreted as an element of visual perception, as a work of art (an echo of theoretical studies of the Renaissance), or as a panorama (the understanding of the world in the Baroque period). In the works of Lope de Vega, the city is often decorated with attributes of Baroque architecture, turning into a theatrical stage, and everyday life in the city is accompanied by an atmosphere of holiday. But at the same time, the city carries the concept of threat and death, since in the "human anthill" anyone can easily lose not only their body, but also their soul. Or, conversely, the city can symbolize the peace of their parents' home. In Lope de Vega's artworks, toponyms artistically represent both real Spanish locations and serve as the basis for intrigues and conflicts characteristic of his prose or verse works. By setting his plays in recognizable or familiar places, Lope de Vega seeks to establish a connection with the society of his time and have a greater impact on the audience.

Keywords: Lope de Vega, drama, comedy, toponyms, baroque, plot, fiction.

Топографічна прив'язка (тобто використання топонімів) у творах Лопе де Веги часто застосовується як фон для сюжетів. Хоча детальний географічний фокус, як правило, відсутній, опис дії його творів включає реальні або інколи навіть уявні місця/міста, які завжди знаходилися на службі наративу, культури та звичаїв доби бароко.

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Toponyms in the Context of Lope de Vega's Works (in Ukrainian) [Roľ toponimiv u konteksti tvoriv Lope de Vegy]

© Orlychenko O. V. [Orlychenko O. V.], urug@ukr.net, Smushchynska I. V. [Smushchynska I. V.], valerijs@ukr.net

Отже **актуальність** дослідження зумовлена необхідністю більш глибокого аналізу художньої топоніміки, інтерпретації топонімів у взаємодії з контекстом творів епохи бароко, які виступають певним світоглядним елементом.

Топонімічна прив'язка нарацій Лопе де Веги часто є значеннєвою для розвитку подій і є характерним елементом його творів. Тому **мета** цього наукового пошуку полягає у визначенні ролі і домінантних функцій художніх топонімів, обов'язкових для творчості класика літератури іспанського бароко.

Дослідження передбачало використання складної **методики** аналізу, залучення комплексного філологічного підходу з поєднанням елементів історико-культурного, генетичного, порівняльно-історичного, рецептивно-естетичного методів з семантичним, інтерпретаційним, стилістичним, контекстуальним аналізом.

Матеріалом дослідження стали п'єси та твори інших жанрів Лопе де Веги, в яких згадуються міста, де він жив або побував протягом свого бурхливого життя, або які були йому відомі, оскільки славетний автор вдало адаптував «топоніміку» до своїх драматичних потреб, щоб створити більш реальну атмосферу, яка б захопила тогочасну аудиторію. Деякі географічні назви є базовими і обов'язковими, інші входять до тканини твору як певний спогад, асоціація чи натяк на певні події, як джерело додаткових конотацій, перш за все інтертекстуальних. Тому **об'єктом** дослідження виступає топоніміка творів Лопе де Веги, ще недостатньо вивчена в українській романістиці, іспаністиці зокрема, що говорить і про **новизну** цієї наукової розвідки.

Лопе Фелікс де Вега Карпіо (1562-1635), більш відомий широкому загалу як **Лопе де Вега**, видатна історико-культурна постать XVI–XVII століть: іспанський драматург, поет, прозаїк та перекладач, класик не лише іспанської, а й світової літератури, драматичні твори якого відомі кожній освіченій людині.

Лопе де Вега є одним з найплодовитіших іспанських авторів: за підрахунками різних дослідників його творчість нараховує від 1500 до 2020 п'єс (1800 за словами Хуана Переса де Монтальбана) і 400 аутос (невеликих драматичних творів на релігійні або світські теми у Середні віки та за часів Відродження), а також романи, новели, епічні твори, дидактичні поеми і сонети.

Значення постаті Лопе де Вега у світовій літературі не можна переоцінити: він є справжнім новатором іспанського театру, засновником класичної форми іспанської драми, модернізатором комедійного жанру. Його творчість мала значний вплив на європейську – зокрема французьку – літературу. Небезпідставно

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

літературознавці ставлять ім'я Лопе де Веги в один ряд із Шекспіром, відзначаючи імпровізаційний талант і нестримну уяву письменника, широкий діапазон опанованих жанрів від лірики до драми, від поезії до романів, від дидактичних поем до епічних творів, що було рідкістю в ті часи.

На початку XVI – кінці XVII ст.ст. провідним у всіх напрямках європейської творчої художньої діяльності - в музиці, літературі, театрі, живописі, скульптурі, архітектурі тощо – стає **стиль бароко** який характеризується химерністю форм, динамічністю, напруженістю художніх сцен, театральністю, урочистістю, пишним барвистим оздобленням твору, складною метафоричністю тощо. З іншого боку, бароко символізувало повернення «духа свободи» у творчість митців слова і виразником цієї нової тенденції в Іспанії стає саме Лопе де Вега. Хоча він і не був реформатором-драматургом у повному сенсі цього слова, але саме цей автор одним з перших рішуче відмовляється від обов'язкового принципу «*єдності місця, часу і дії*», сміливо поєднуючи у своїх п'єсах елементи комедії і трагедії, завдяки чому і виникає класичний тип іспанської драми [4]. Сам письменник всі свої драматичні постановки називав «комедіями», не розрізняючи трагічності чи комічності сюжету. У новій версії комедійного жанру він починає поєднувати культурну та літературну традиції з розмовною мовою персонажів, з реаліями тогочасної дійсності тощо. У творах Лопе де Веги все існує як у житті: серйозне та веселе знаходяться поруч, а комедійне і трагічне тісно переплітається. Так, у п'єсі «*La Estrella de Sevilla*» («Зірка Севільї») для задоволення тогочасної публіки письменник змушує самого короля вибачатися перед народом, визнаючи свої провини [6].

Але, одночасно, відмовляючись від класичного триєдиного принципу «*місця, часу і дії*», письменник залишає одному з них (а саме домінанті «*місце*») одну з провідних ролей.

Зрозуміло, що творчість видатного драматурга привертала увагу багатьох дослідників, зокрема і в аспекті її приналежності до стилю бароко, див., наприклад, монографію Мігеля Фігероа і Міранди «*El sentido barocco de la obra de Lope de Vega*» (Figuerola, 1935). Піднімалися питання і джерел фактичного матеріалу, сюжетів, наявності деталей з реального життя тощо (див. серед багатьох інших роботи таких дослідників, як Америкіо Кастро, Карлос Мата, Дамасо Алонсо, Ігнасіо Арельяно, Феліпе Б. Педраса Хіменес, Ігнасіо Арельяно, Уго А. Реннерт, Хосе Фернандес Монтесінос, Хуан Мануель Розас, Марселіно

Менендес Пелайо, Мімма де Сальво). Розглядалася і тема топоніміки (див., наприклад, Duarte J. Enrique [5]), але в повному обсязі тема ще й досі не розкрита.

З біографії письменника відомо, що він багато подорожував, жив у різних країнах, що, в принципі, не було характерним для тієї епохи. Його «мандри» знаходили відбиття у творчості, тому увагу науковців привертає розлога топонімічна система творів.

Функцією топонімів у творах Лопе де Веги було те, що вони - реальні чи вигадані - служили для конкретизації дії п'єс, або його творів інших жанрів, створюючи настрій та атмосферу, необхідні для сюжету, забезпечували достовірність та впізнання для аудиторії. Використовуючи одиниці з іспанської та іноземної топоніміки, Лопе де Вега пов'язував свої твори з реальністю того часу, культурною спадщиною та національною ідентичністю своєї аудиторії. До того ж, в історичних комедіях згадка конкретних місць підкріплювала зв'язок з історичними подіями, як, наприклад, у творі *Fuente Ovejuna*. Згадка міст, селищ або цілих регіонів Іспанії, не кажучи вже про назви іноземних міст чи країн, забезпечувала автентичність та обґрунтування ситуації. Більше того, місце, обране для дії, часто мало символічне значення. Так, тихе село могло стати місцем запламованої честі, а подорож у далекі місця могла символізувати пошук ідентичності чи пригод героя. Отже, топоніми у творах Лопе де Веги – це не просто декоративний, а наративний елемент, який активно сприяє побудові всесвіту його п'єс, характеристиці його персонажів та зв'язку із соціальним та культурним контекстом доби бароко.

Біографічні дані, що збереглися, дають можливість дізнатися, що Лопе де Вега народився у **Мадриді** у 1562 році і помер у цьому ж місті у 1635 році. Отже, рідне авторові місто Мадрид є найбільш згадуваним, таким, що має широкий асоціативний ореол. За свідченнями біографів, протягом життя Лопе де Вега більш-менш довго жив у шести містах Іспанії: Мадриді, Алькала-де-Енаресі, Толедо, Валенсії, Саламанці і Севільї. Переважно цим містам і буде присвячена ця розвідка з метою проаналізувати, як опоетизовані спогади про іспанські локації знайшли відбиток у його творчій спадщині.

За свідченнями його біографів та сучасників Лопе де Вега об'їздив майже всю Іспанію, жив у різних містах і містечках, знайомився з місцевими звичаями і легендами, історичними згадками тощо, і, практично, для всіх регіонів у нього знаходилися поетичні рядки, які оспівували красу його батьківщини. Але твори

(Актуальні питання лінгвокультурології [Aktual'ni pytannja lingvokul'turologii'])

Роль топонімів у контексті творів Лопе де Веги (Українською) [Rol' toponimiv u konteksti tvoriv Lope de Vegy]

© Орличенко О. В. [Orlychenko O. V.], urug@ukr.net, Смушчинська І. В. [Smushchynska I. V.], valerij@ukr.net

де Веги насичені не тільки іспанськими, але й іноземними топонімами, функції яких дещо інші: надати розповіді реальності, конкретики, вірогідності словам персонажа.

Отже, без сумніву, перше місце серед усіх топонімів, зафіксованих у творах Лопе де Веги, належить столиці Іспанії: місту, де митець прожив значну частину свого життя. Мадрид Лопе де Веги – це вулиці, будівлі, затишні куточки для відпочинку, тому він описує своє рідне місто, уособлюючи його з цілою Іспанією. Для зображення вжито лексику пишного барвистого стилю, притаманного в цілому стилю бароко, разом із застосуванням складної метафоричності «... .. *центр Іспанії. Дім Сонця, який нею править і вкриває золотом. Володіє такою кількістю земель і морів, що її ноги купаються у перлах і золоті*»:

Hermosa variedad, centro de España.

Casa del Sol, que la gobierna y dora.

De tanta tierra y mar legisladora

Cuanta sus pies en perlas y oro baña ...

Відчувається, що Лопе де Вега пишається столицею, своєю колискою, і з цією метою вживає такі означення до топоніма Мадрид, як *fuerte, antigua y noble villa*, тобто *могутнє, стародавнє та благородне місто*:

Y a Madrid por mía os ofrezco

fuerte, antigua y noble villa...

Однак Лопе де Вега був змушений покинути свою батьківщину через винесений вирок, під страхом смертної кари. Вигнанець спочатку переховувався у Толедо, а потім покинув рідну землю, вийшовши у море з Лісабона на галеоні «Сан-Хуан» у складі Непереможної Армади.

Прошли роки і після повернення зі служби, він приплив і жив деякий час у **Валенсії**, у місті, що залишило прекрасні спогади у Лопе де Веги, який знайшов там друзів, і підтвердження цьому можна побачити у вірші “Hortelano era Belardo”:

Hortelano era Belardo

de las huertas de Valencia,

que los trabajos obligan

a lo que el hombre no piensa.

Pasado el hebrero loco,

*flores para mayo siembra,
que quiere que su esperanza
dé fruto a la primavera [18].*

Образ міста малюється через його типові принади: *huertas (сади)*, *flores (квіти)*, *mayo (травень)*, *primavera (весна)*. Доцільно нагадати, що місто було задумане римлянами як місце відпочинку, а мусульмани пізніше розбили там безліч площ і садів, що існують дотепер.

Одна з найцікавіших комедій іспанського автора також пов'язана з Валенсією, це «Валенсійська удова» ("La viuda valenciana"). Але, хоча назва твору і стала «промовистим іменем», характеристика міста як така майже відсутня, окрім декількох рядків:

*... porque quien no se casa aquí en Valencia
menos hará para Madrid ausencia [11, рядки 1787-1788].*

Однак часто згадуються назви інших країн, регіонів і, навіть, континентів, які виконують певну характерологічну функцію: описати складний життєвий шлях героя, застосовуючи широкий спектр протиставлень, що додає тексту урочистого тону, також характерного для доби бароко: «... він знаходить хліб у Аравії, вино в Персії, а у арабів Африки – відпочинок. Плач і радість зливаються разом, і полонений у Марокканських пустелях знаходить милосердя між ланцюгами та ґратами»:

*Halla con lengua, lágrimas y ruego,
entre bárbaros, paso el peregrino;
guía por las montañas de Apenino,
agua en la Libia y en la Citia fuego.
El abarimo, en sus crueldades ciego,
Por las tierras le da franco camino,
halla en Arabia pan, en Persia vino,
y en los alarbes de África sosiego.
Corren el llanto y la alegría parejas,
y el cautivo en el moro de Marruecos
halla piedad entre cadenas y rejas [11, рядки 353-367].*

У закрученому сюжеті комедії "Los locos de Valencia" опис міста практично відсутній, окрім згадки про його мур:

*... hacienda a la hambre infame resistència,
Desde que salí de Zaragoza*

(Актуальні питання лінгвокультурології [Aktual'ni pytannja lingvokul'turologii'])

Роль топонімів у контексті творів Лопе де Веги (Українською) [Rol' toponimiv u konteksti tvoriv Lope de Vegy]

© Орличенко О. В. [Orlychenko O. V.], urug@ukr.net, Смушинська І. В. [Smushchynska I. V.], valerijs@ukr.net

*Hasta que vi los muros de **Valencia** (рядки 20-25),*

а також про те, що в ньому знаходиться лікарня для божевільних:

*Tiene **Valencia** un hospital famoso,*

adonde los frenéticos se curan

con gran limpieza y celo cuidadoso (рядки 115-120),

однак згадуються інші іспанські та іноземні топоніми: Zaragoza (рядки 20-25, 2516), Aragón (1460, 1530, 1640), Castilla (1520), Argel (рядки 695, 1395, 1790-1795), Coimbra (2560), Paris (1370), Dinamarca (1231), la India, Guinea (2612-2614), які надають текстові суттєвого пафосу, який, і це зазначалося раніше, є однією з ознак барокового стилю «Заради твоєї любові мої руки завоюють всю Індію та узбережжя Гвінеї!»:

¡De oji per diante, hermosa Lisida,

por vosso amor conquistarán mis mãos

*tuda la **Índia** é costa de **Guinea**!*

В оригіналі є вкраплення з португальської мови: *mãos*, *tuda*, *é*, що також має надати оповіді достовірності, так само, як і згадка про не менш екзотичні для того часу локації африканського континенту з типовими історико-культурними пам'ятками:

Levanta, entre los dos coros,

un tumulto que venciera

*las **Pirámides de Egipto**,*

si llagar a competencia.

Отже, топоніми виступають скоріше у вигляді певних образних засобів, ніж місцем дії.

Ще одним містом, згадку про яке можна знайти в матеріалах про його життя, є **Севілья**, куди письменник приїздив у дитинстві і жив у будинку свого дядька. Пізніше цей будинок став місцем проживання поета у розквіті його кар'єри драматурга. У той час Севілья була багатим і життєдайним містом, куди з'їжджалися люди з усього світу, яких вабили багатства, що надходили з Індії. Севілья згадується у багатьох комедіях Лопе де Веги, який включив до своїх п'єс популярні пісні з севільськими мотивами, наприклад:

*Río de **Sevilla**,*

¡quién te pasase

sin que la mi servilla

se me mojase!

*Salí de **Sevilla***

a buscar mi dueño,

puse al pie pequeño

dorada servilla [20].

Такі пісні Лопе де Вега вводив для опису емблематичних місць цього міста і пов'язаних з ним фольклорних елементів (див., наприклад, “*El Arenal de Sevilla*”). А от у вірші “*Sale la estrella de Venus*” Севілья згадується так:

Desesperado camina,

que siendo en linaje noble,

le deja su dama ingrata

porque se suena que es pobre;

y aquella noche se casa

con un moro feo y torpe

*porque es alcaide en **Sevilla***

del Alcázar y la Torre...

У творі “*El triunfo de la Iglesia*” («Триумф Церкви») Севілья малюється як прекрасна дама у жіночому вбранні і проводиться пряма паралель з Римом завдяки її незрівнянній величі. Опис підкреслює красу архітектури, яка не поступається, а навіть перевершує красу Рима. Але Севілья є ще й побожним містом, де ревно виконують культові обряди і виявляють віру в бога. Завдяки художнім прийомам межі між дійсністю та літературою розмиваються, реальне місто стає місцем дії п'єси, а повсякденне життя перетворюється на міфічний та релігійний простір:

Sí diré; pero os advierto

*que al Cabildo y a **Sevilla***

habéis ofendido, y puest

a su rigor vuestra vida,

y a su furor vuestro cuello.

Не лише географічне розташування, але й духовне значення цього міста своєрідно простежується і у трагедії «*La Estrella de Sevilla*» («Зірка Севільї») 1623 року, в якій Лопе де Вега ставить питання про етико-політичну природу абсолютизму, що викликає зіткнення поглядів між деспотизмом та благородством простих людей. Автор, акцентуючи увагу на питаннях честі та традиціях старої Іспанії, змушує короля, героя своєї п'єси, зізнатися у своїй

(Актуальні питання лінгвокультурології [Aktual'ni pytannja lingvokul'turologii'])

Роль топонімів у контексті творів Лопе де Веги (Українською) [Rol' toponimiv u konteksti tvoriv Lope de Vegy]

© Орличенко О. В. [Orlychenko O. V.], urug@ukr.net, Смушинська І. В. [Smushchynska I. V.], valerijs@ukr.net

провині, завдяки тому, що він здивований шляхетністю людей, які живуть у Севільї:

*Salvar su amor es preciso,
salvarle la vida es nada.*

*Sevillanos, pues llegó
el caso a trance tan fuerte,
sabed que no dio la muerte
Sancho a Tabera: fui yo.*

Любов до Севільї висловлюється іспанським класиком з піднесеною урочистістю ще й у творі “*Servir a señor discreto*”, коли він пише про місто так «Для того, щоб прославити Севілью ... »:

*Para alabar a Sevilla
Deja tu contratación
Y cuanto encierra, Girón
Da Gualaquivir la orilla* [10, p. 182].

Становлення Лопе де Веги як особистості почалося вже в ранньому дитинстві, коли він проявив численні здібності, і його спочатку відправили вчитися до колегії ордену театінців, а потім до університету в **Алькала-де-Енаресі**. Він провів в цьому місті чотири роки своєї юності, а потім якийсь час в університеті **Саламанки**, проживаючи в Альба-де-Тормес, але смерть батька в 1578 р. змусила юнака залишити навчання і шукати заробітку. Проте у деяких його творах можна відчутти атмосферу університетських міст, як наприклад, у драмі “*El bobo del colegio*”, в якій Саламанка оспівується з типовою бароковою пишнотою стилю із додаванням складної метафоричності «Саламанка містить у собі все найкраще у світі ... »:

*Salmanca encierra en sí
todo lo Bueno del mundo;
es un liceo segundo:
Atenas se cierra allí.
De su luz el resplendor
también en las clases da,
como donde el fuego está
alcanza en torno el calor* [7].

Серед кастильських міст, в яких жив Лопе де Вега, звертає на себе увагу **Толедо**, оскільки там було поставлено багато його п'єс, зокрема «*Перібаньєс і командир Оканья*» (“*Peribáñez y el Comendador de Ocaña*”), яку відносять до групи так званих «драм сільської честі». Твір починається з опису селянських свят, які влаштовуються на весілля Касільди та Перібаньєса, скромного селянина. У розпал свята героїня просить свого коханого поїхати до Толедо, щоб взяти участь у святкуванні дня Успіння Пресвятої Богородиці і Пріснодіви Марії (Virgen del Sagrario), покровительки Толедо. У західноєвропейському Середньовіччі Sagrario, це релікварій, дарохоронниця, ковчег для зберігання святих мощей. Цікавим є те, що в п'єсі Толедо згадується не як місто, а як королівство, що не відповідає історичній дійсності, оскільки Toletum було лише деякий час столицею королівства вестготів, які прийшли на Піренейський півострів у V столітті:

*Bien es que a Dios se atribuya,
que en el **reino de Toledo**
no hay cara como la suya* [8, p. 2].

Крім Толедо у п'єсі згадуються такі великі міста, як **Madrid, Segovia, Talavera**:

*¡Qué desvergüenza extraña!
¿Con estas nuevas a **Toledo** llevo?
¿Así de mi justicia tiembla **España**?
Dad un pregón en la ciudad, os ruego,
Madrid, Segovia, Talavera, Ocaña,
que a quien los diere presos, o sean muertos,
tendrán de renta mil escudos ciertos* [8],

але, коли головний герой дещо театральню (що теж є типовим для стилю бароко) говорить про свої почуття, він пригадує не їх, а **Оканью (Ocaña)**, маленьке поселення, де він живе зі своєю коханою: «*Я хотів би покласти до твоїх ніг усе це місто Оканья і навіть усе (усі португальські землі), що омиває (річка) Тежу ...*»:

*Casilda, mientras no puedas
excederme en afición,
no con palabras me excedas.
Toda esta villa de **Ocaña**
poner quisiera a tus pies,
y aun todo aquello que baña*

(Актуальні питання лінгвокультурології [Aktual'ni pytannja lingvokul'turologii'])

Роль топонімів у контексті творів Лопе де Вегі (Українською) [Rol' toponimiv u konteksti tvoriv Lope de Vegy]

© Орличенко О. В. [Orlychenko O. V.], urug@ukr.net, Смушинська І. В. [Smushchynska I. V.], valerijs@ukr.net

*Tajo hasta ser portugués,
entrando en el mar de España.
El olivar más cargado
de aceitunas me parece
menos hermoso, y el prado
que por el mayo florece,
sólo del alba pisado [8, p. 3].*

Слушно пригадати, що саме Толедо було містом, де після вигнання з Мадриду переховувався драматург, який потім раптово змінив свої плани і відплив як учасник Іспанської Армади. Через роки, коли помер брат Лопе, поет повернувся до **Кадісу** з поемою «Краса Анжеліки» (“*La Hermosura de Angélica*”), на сторінках якої можна знайти назву рідної країни автора:

*Yo cantaré de Angélica la bella
la justa causa porque vino a España,
y los engaños y traición de aquella
que hurtando su hermosura el mundo engaña [цит. за: 19, canto 1, vv. 33-36,
p. 71),*

а також згадку про інші країни, зокрема Кіпр:

*Nunca le viste humilde y amoroso
en el jardín de Chipre regalarte,
como agora le ves, que sólo estima
rendirse a Venus y a la bela Alima [canto 7; 19, vv. 1-8, 273-280; 313-320].*

У Кадісі є багато місць, пов'язаних з іменем Лопе де Веги, якого не забувають вдячні нащадки, мешканці цього міста. Але сам автор порівнював своє тогочасне життя з човном без паруса: *Pobre barquilla mía entre peñascos rota sin velas desvelada y entre las olas sola.*

Після Кадіса, що був першим іспанським містом, яке побачив драматург після довгих років поневірянь, варто згадати **Ольмедо** (Olmedo), муніципалітет в Іспанії, що входить до провінції Вальядолід у складі автономної спільноти Кастилія та Леон і є цікавим тим, що тут відбувається дія ще одного твору «Лицар Ольмедо» (“*El Caballero de Olmedo*”), написаного, ймовірно, між 1620 і 1625 роками, і заснованого, як і деякі інші твори цього автора, на популярній пісні:

Que de noche le mataron

*al Caballero,
la gala de **Medina**,
la flor de **Olmedo**.*

Твір зазвичай класифікують як трагедію, чи трагікомедію, оскільки він вводить елементи, типові для цього жанру в його класичній традиції, такі як наявність хору, фатальний кінець героя, тема долі як невблаганної сили тощо. Незважаючи на це, перші дві дії твору містять багато спільних елементів з комедіями драматурга на романтичну тематику:

*Ya desta suerte
no hay que ensillar para Olmedo.
¿Oyen, señores rocines?
Sosiéguese, que en **Medina**
nos quedamos.*

Окрім Ольмедо в творі згадуються Medina (р. 8), Zaragoza (р. 18), Toledo (р. 62), Valladolid (р. 43), Castilla (р. 72), а також такі іноземні назви, як Рим (р. 99), India (р. 78), Греція (р. 88), що робить типову барокову театральність ще виразнішою:

*y veo que no pudiera
mirar Nerón riguroso
desde la torre Tarpeya
de **Roma** el incendio, como
desde el balcón me miraba.*

Цей та інші приклади підкреслюють схильність славетного митця топографічно орієнтувати глядача на сюжетному просторі.

Театральна діяльність у Валенсії, потім у Севільї та Толедо, секретарська робота у вельмож, служба у Непереможній армادі, всі ці факти біографії пояснюють, чому Лопе де Вега багато подорожував, хоча на той час подорож між двома іспанськими містами була справжньою пригодою: наприклад, у 1660 році Філіпу IV знадобився місяць, щоб дістатися зі столиці до Іруна, а поїздка коштувала один мільйон дукатів. У XVI ст. упряжка мулів могла проїхати шість-вісім льє на день і лише у XVII ст. почали діяти перші регулярні перевозки. Це були шестиколісні багі, запряжені двадцятьма кіньми, на які могли сісти до сорока осіб.

Тим не менш, незважаючи на такі труднощі, у комедії “*El amante agradecido*” Лопе де Вега описує вірогідну подорож по Іспанії так, ніби вона

(Актуальні питання лінгвокультурології [Aktual'ni pytannja lingvokul'turologii'])

Роль топонімів у контексті творів Лопе де Веги (Українською) [Rol' toponimiv u konteksti tvoriv Lope de Vegy]

© Орличенко О. В. [Orlychenko O. V.], urug@ukr.net, Смушчинська І. В. [Smushchynska I. V.], valerijs@ukr.net

здійснюється на сучасному автомобілі, що, в цілому підпадає під одну з основних характеристик доби бароко, тобто «динамічність» дії твору / сюжету / сцени: *veré* (побачу) *iré* (поїду), *pasaré* (переїду), *veremos* (побачимось), *volveremos* (повернемось):

Veré Valencia que es bella,

Y desde allí iré a Madrid,

Pasaré a Valladolid

Que ya está la Corte en ella.

En Salamanca veremos

Amigos con quién oí

La gramática, y de allí

A Toledo volveremos [9, рядки 113-122].

До переліку згаданих вище міст варто додати вже назване раніше маленьке селище у регіоні Андалусії муніципалітету Кордова, містечко, яке надихнуло митця на одну з його найкращих і найвідоміших у світі робіт “*Fuenteovejuna*” (українською Фуенте Овехуна або Фуенте Обехуна, щоб передати специфіку вимови іспанської приголосної «v», яка звучить як українське [б]). Сюжетну основу п'єси склав історичний епізод, що мав місце у 1476 р., коли селяни села Фуенте Обехуна (Овечий ключ або ж Овеча криниця, за Лукашем) повстали проти свого сеньйора Фернанда Гомеса де Гусмана, командора військово-церковного ордена Калатрави. Пам'ять про цей виступ (повстання селян через народне обурення проти феодалної тиранії і справедлива відплата за неї) зберігали народні пісні, романси (своєрідні народні музичні твори іспанською мовою, в яких йшлося про боротьбу проти маврів, що створювалися всупереч пісням латинською мовою), записи хроністів.

De Fuenteovejuna vengo,

donde, con pecho inclemente,

los vecinos de la villa

a su señor dieron muerte [15, p. 56].

У п'єсі згадуються також наступні топоніми: Andalucía (p. 4), Aragón (p. 17, 18), Córdoba (p. 19, 28, 46), Granada (p. 28, 67), Castilla (p. 4, 17, 18, 30, 39, 66), Extremadura (p. 19), Navarra (p. 17), Portugal (p. 4, 19, 30, 66), наприклад:

De Navarra y de Aragón

está el socorro seguro,

*y de **Castilla** procuro
hacer la reformación
de modo que el buen suceso
con la prevención se vea.*

Окрім відомих іспанських та зарубіжних географічних назв у творах Лопе де Веги можна знайти такі незвичні для сьогодення топоніми, як **Трансильванія** – історична область на півночі Румунії, до 1918 року перебувала переважно в межах Угорського королівства, **Гаскось** – історична провінція Французького королівства, **Гірканія** – історичний регіон, на південний схід від Каспійського моря в сучасному Ірані та Туркменістані, обмеженого на півдні гірським масивом Альборз і Копет-Дагом на сході, згадка про яких додає оповіді певної екзотичної конотації:

*Luego cuentan que muere una cabeza,
y después viene a ser en **Transilvania**;
que el vino será poco, y la cerveza
sobrará por las partes de **Alemania**;
que se helará en **Gascuña** la cereza,
y que habrá muchos tigres en **Hircania**.*

Ці топоніми відбивають картину світу, в якій жив Лопе де Вега та його сучасники, а також ще раз підтверджує факт його достатньо глибокої обізнаність у географії.

Твором, в якому фігурує ще одна раніше не згадувана географічна назва Піренейського півострова, а саме **Галісія**, є «Найкращий мер, король» (“*El mejor alcalde, el rey*”). Дія цієї драми-комедії відбувається на початку XII століття за правління короля Альфонса VII Леонського і свідчить про те, що драматург, як вже зазначалося раніше, добре знав не лише географію, але й історію, тому викликає подив помилка, зроблена у комедії “*Peribáñez y el Comendador de Osaña*”, про що мова йшла раніше. З цього приводу доцільно підкреслити ще раз, що Лопе де Вега часто використовував історичні події, щоб «підготувати сцену» для своїх творів, а топоніми ставали способом прив'язати їх до історичної реальності країни:

*Nobles campos de **Galicia**,
que, a sombras destes montañas
que el Sil entre verdes cañas
[besar] de falda codicia,*

(Актуальні питання лінгвокультурології [Aktual'ni pytannja lingvokul'turologii'])

Роль топонімів у контексті творів Лопе де Веги (Українською) [Rol' toponimiv u konteksti tvoriv Lope de Vegy]

© Орличенко О. В. [Orlychenko O. V.], urug@ukr.net, Смушинська І. В. [Smushchynska I. V.], valerijs@ukr.net

*dais sustento a la milicia
de flores de mil colores [14].*

Окрім конкретних міст, в яких достатньо довго жив або тимчасово перебував Лопе де Вега, доречно звернути увагу на окрему групу топонімів, які так чи інакше пов'язані із сакральними назвами, це:

Єрусалим -

*No piense vuestra madre
que ya **Jerusalén**
previene sus dolores,
y llore con Joseph.
Que aunque pajas no sean
corona para Rey,
hoy son flores y rosas,
mañana serán hiel ...;*

Віфлеєм -

*Las pajas del pesebre,
niño de **Belén**,
hoy son flores y rosas,
mañana serán hiel.
Lloráis entre las pajas
de frío que tenéis,
hermoso niño mío,
y de calor también....
у вірші “**Las pajas del pesebre**” [18].*

А також **Назарет** у вірші “*Al ponerle en la cruz*”:

*En tanto que el hoyo cavan
a donde la cruz asienten,
en que el Cordero levanten
figurado por la sierpe,
aquella ropa inconsútil
que de **Nazareth** ausente
labró la hermosa María
después de su parto alegre...*

Драматург був ревним католиком, як і більшість жителів тогочасної Іспанії, і не міг не віддзеркалити у своїх творах релігійну тему. В його творчості були сакраментальні п'єси та ауто, у яких ця тема є лейтмотивом, і, відповідно, згадуються міста (див. наведені приклади), пов'язані з іменем Ісуса Христа. З цього приводу слушно навести думку Енріке Кансельєре про те, що в творах Лопе де Веги існує три типи міст: земне місто, яке може бути звичайним або міфічним; пекельне місто і небесне місто [5], насичені складною метафоричністю, типовою для тогочасного стилю.

Таке використання реальних та уявних місць дозволяло митцю доби бароко створювати різні декорації для своїх п'єс від пасторальних до лицарських, включаючи драми, засновані на життях святих.

Результати і висновки. Зрозуміло, що згадані вище топоніми не вичерпують список локацій, які можна зафіксувати у творах Лопе де Веги, але вони ще раз підкреслюють той факт, що драматург був добре освіченою людиною свого часу, а у зв'язку з особистими обставинами життя багато подорожував. Цю специфічність біографії він вдало використовував при написанні творів, які представляли практично всі популярні жанри того часу, від лірики і драми до роману та епічних творів, що допомогло йому стати одним із найвідоміших авторів світу. Саме Лопе де Вега оновив форми іспанського театру, коли той починав ставати явищем масової культури. Можливо тому, за словами Сервантеса, його називали «чудовисько природи», «Фенікс розуму», «поет неба і землі».

Як було з'ясовано, міське середовище та текстове середовище у творах Лопе де Веги взаємодіють і трансформуються в арену бурхливих подій чи локацій, необхідних для підтримання театрального принципу «місце, час і дія» з умисним випущенням двох останніх. Крім того, з естетичної точки зору **місто** в епоху Відродження також вважалось самодостатнім витвором мистецтва, гідним бути оспіваним у художніх творах, тому такий «топонімічний лейтмотив» був благодатним ґрунтом для уяви геніального творця Іспанії з наступним його введенням у тканину розповіді для актуалізації дії сюжету.

Творчості Лопе де Веги властива розгалужена художня топонімічна система, основою якої виступають перш за все назви локацій, знайомі письменнику завдяки значній освіченості, а також внаслідок особисто здійснених мандрівок через драматичні обставини життя. Міське середовище і сприйняття міста («регіону», «країни») як певного витвору мистецтва,

(Актуальні питання лінгвокультурології [Aktual'ni pytannja lingvokul'turologii'])

Роль топонімів у контексті творів Лопе де Веги (Українською) [Rol' toponimiv u konteksti tvoriv Lope de Vegy]

© Орличенко О. В. [Orlychenko O. V.], urug@ukr.net, Смушчинська І. В. [Smushchynska I. V.], valerijs@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

вбудовування особистого досвіду у величезний літературний доробок збагачується додатковими асоціаціями і конотаціями. Лопе де Вега яскраво зобразив Іспанію свого часу у комедіях, сповнених кохання, інтриг та специфічної атмосфери того часу. Він адаптував історичні та топографічні координати до потреб жанру задля створення гнучкої оповіді, яка могла б захопити тогочасну аудиторію.

Аналіз топонімів у творах Лопе де Веги показує їх використання як драматичних декорацій для створення особливої атмосфери, імітації реальності та, в деяких випадках, символізації таких понять, як честь чи іспанська ідентичність. Використання реальних топонімів, надавало сюжетам його творів переконливості, особливо в комедіях на історичні теми.

Література:

1. Лопе де Вега. (б. д.). <https://www.ukrlib.com.ua/bio-zl/printitphp?tid=5416>
2. *A la muy antigua, noble y coronada villa de Madrid*. (б. д.). <https://www.redalyc.org/journal/5175/517564986005/html/>
3. *Atreviose el inglés, de engaño armado*. (б. д.). Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes. <https://www.cervantesvirtual.com>
4. *Comedias*. (б. д.). <https://www.casamuseolopedevega.org/es/lope-y-su-obra/obras/comedias>
5. Duarte, J. Enrique. (б. д.). *Ciudades y paisajes urbanos en los autos de Lope de Vega*. <https://www.redalyc.org/journal/5175/517564986005/html/>
6. *El teatro barroco: la «comedia nueva» de Lope de Vega*. (б. д.). <https://complemento-agente.blogspot.com/2016/06/el-teatro-barroco-la-comedia-nueva-de.html>
7. Félix Lope de Vega y Carpio. (б. д.). *El Bobo del Colegio*. https://artelope.uv.es/biblioteca/textosAL/AL0528_ElBoboDelColegio.php
8. Félix Lope de Vega. (б. д.). *Peribáñez y el Comendador de Ocaña*. <https://www.cjpb.org.uy/wp-content/uploads/repositorio/serviciosAlAfiliado/librosDigitales/Lope-Vega-Peribanez-Comendador-Ocana.pdf>
9. Félix Lope de Vega y Carpio. (б. д.). *El amante agradecido* (рядку 113–122). https://artelope.uv.es/biblioteca/textosAL/AL0482_ElAmanteAgradecido.php
10. Figueroa y Miranda, M. (1935). *El sentido barroco de la obra de Lope de Vega*. La Habana: Cultural S.A., Pi y Maragal.
11. *La Viuda Valenciana*. Félix Lope de Vega y Carpio. (б. д.). https://artelope.uv.es/biblioteca/textosAL/AL0928_LaViudaValenciana.php
12. Lope de Vega. (б. д.). https://www.amazon.com/amante-agradecido-Spanish-Lope-Vega-ebook/dp/B08T64MHJW#detailBullets_feature_div

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Toponyms in the Context of Lope de Vega's Works (in Ukrainian) [Rol' toponimiv u konteksti tvoriv Lope de Vegy]

© Orlychenko O. V. [Orlychenko O. V.], urug@ukr.net, Smushchynska I. V. [Smushchynska I. V.], valerijis@ukr.net

13. Lope de Vega. (б. д.). *El amante agradecido*.
https://artelope.uv.es/biblioteca/textosAL/AL0482_ElAmanteAgradecido.php
14. Lope de Vega. (б. д.). *El Mejor Alcalde, El Rey*.
https://artelope.uv.es/biblioteca/textosAL/AL0741_ElMejorAlcaldeElRey.php
15. Lope de Vega. (б. д.). *Fuente ovejuna*.
<https://web.seducoahuila.gob.mx/biblioweb/upload/Lope%20de%20Vega%20-%20Fuente%20ovejuna.pdf>
16. Lope de Vega. (б. д.). *La estrella de Sevilla*. Sancho Ortiz de las Roelas. *Drama trágico*. Cabaut y Cía Editores. Librería del Colegio. Alsina y Bolívar, Buenos Aires.
<https://ia600103.us.archive.org/21/items/laestrelladesevi00hart/laestrelladesevi00hart.pdf>
17. Lope de Vega. (б. д.). *Los locos de Valencia*.
https://emothe.uv.es/biblioteca/textosEMOTHE/EMOTHE0204_LosLocosDeValencia.php
18. Lope de Vega. (б. д.). *Poemas del alma*. Gallardo pasea Zaide. Hortelano era Belardo.
<https://www.poemas-del-alma.com/lope-de-vega-gallardo-pasea-zaide.htm>
19. Monteiro, W. (2005). *La hermosura de Angélica y el proyecto nacional de Lope de Vega*.
https://www.researchgate.net/publication/359824689_La_hermosura_de_Angelica_y_el_proyecto_nacional_de_Lope_de_Vega
20. *Sevilla literaria: «Río de Sevilla», de Lope de Vega*. (2025, січень 20).
<https://insulabaranaria.com/2025/01/20/sevilla-literaria-rio-de-sevilla-de-lope-de-vega/>
21. *Una ruta en Cádiz para seguir los pasos del célebre escritor Lope de Vega*. (б. д.).
https://www.diariodecadiz.es/cadizfornia/Cadiz-celebre-escritor-Lope-Vega_0_1876913380.html
22. *Unidad V: Teatro español del siglo XVII. Sobre Lope de Vega y Peribáñez y el Comendador de Ocaña*. (б. д.). <https://aulico.wordpress.com/wp-content/uploads/2010/10/sobre-el-teatro-barroco-y-lope-de-vega.pdf>
23. Vega y Carpio, F. L. de. (б. д.). *El Caballero de Olmedo*.
https://web.seducoahuila.gob.mx/biblioweb/upload/el_caballero_de_olmedo.pdf

References:

1. Lope de Vega. (b. d.). <https://www.ukrlib.com.ua/bio-zl/printitphp?tid=5416>
2. *A la muy antigua, noble y coronada villa de Madrid*. (б. д.).
<https://www.redalyc.org/journal/5175/517564986005/html/>
3. *Atreviose el inglés, de engaño armado*. (б. д.). Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes.
<https://www.cervantesvirtual.com>
4. *Comedias*. (б. д.). <https://www.casamuseolopedevega.org/es/lope-y-su-obra/obras/comedias>
5. Duarte, J. Enrique. (б. д.). *Ciudades y paisajes urbanos en los autos de Lope de Vega*.
<https://www.redalyc.org/journal/5175/517564986005/html/>
6. *El teatro barroco: la «comedia nueva» de Lope de Vega*. (б. д.). <https://complemento-agente.blogspot.com/2016/06/el-teatro-barroco-la-comedia-nueva-de.html>
7. Félix Lope de Vega y Carpio. (б. д.). *El Bobo del Colegio*.
https://artelope.uv.es/biblioteca/textosAL/AL0528_ElBoboDelColegio.php

(Актуальні питання лінгвокультурології [Aktual'ni pytannja lingvokul'turologii'])

Роль топонімів у контексті творів Лопе де Веги (Українською) [Rol' toponimiv u konteksti tvoriv Lope de Vegy]

© Орличенко О. В. [Orlychenko O. V.], urug@ukr.net, Смушчинська І. В. [Smushchynska I. V.], valerij@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

8. Félix Lope de Vega. (б. д.). *Peribáñez y el Comendador de Ocaña*.
<https://www.cjpb.org.uy/wp-content/uploads/repositorio/serviciosAlAfiliado/librosDigitales/Lope-Vega-Peribanez-Comendador-Ocana.pdf>
9. Félix Lope de Vega y Carpio. (б. д.). *El amante agradecido* (рядку 113–122).
https://artelope.uv.es/biblioteca/textosAL/AL0482_ElAmanteAgradecido.php
10. Figueroa y Miranda, M. (1935). *El sentido barroco de la obra de Lope de Vega*. La Habana: Cultural S.A., Pi y Maragal.
11. *La Viuda Valenciana*. Félix Lope de Vega y Carpio. (б. д.).
https://artelope.uv.es/biblioteca/textosAL/AL0928_LaViudaValenciana.php
12. Lope de Vega. (б. д.). https://www.amazon.com/amante-agradecido-Spanish-Lope-Vega-ebook/dp/B08T64MHJW#detailBullets_feature_div
13. Lope de Vega. (б. д.). *El amante agradecido*.
https://artelope.uv.es/biblioteca/textosAL/AL0482_ElAmanteAgradecido.php
14. Lope de Vega. (б. д.). *El Mejor Alcalde, El Rey*.
https://artelope.uv.es/biblioteca/textosAL/AL0741_ElMejorAlcaldeElRey.php
15. Lope de Vega. (б. д.). *Fuente ovejuna*.
<https://web.seducoahuila.gob.mx/biblioweb/upload/Lope%20de%20Vega%20-%20Fuente%20ovejuna.pdf>
16. Lope de Vega. (б. д.). *La estrella de Sevilla*. Sancho Ortiz de las Roelas. *Drama trágico*. Cabaut y Cía Editores. Librería del Colegio. Alsina y Bolívar, Buenos Aires.
<https://ia600103.us.archive.org/21/items/laestrelladesevi00hart/laestrelladesevi00hart.pdf>
17. Lope de Vega. (б. д.). *Los locos de Valencia*.
https://emothe.uv.es/biblioteca/textosEMOTHE/EMOTHE0204_LosLocosDeValencia.php
18. Lope de Vega. (б. д.). *Poemas del alma. Gallardo pasea Zaide. Hortelano era Belardo*.
<https://www.poemas-del-alma.com/lope-de-vega-gallardo-pasea-zaide.htm>
19. Monteiro, W. (2005). *La hermosura de Angélica y el proyecto nacional de Lope de Vega*.
https://www.researchgate.net/publication/359824689_La_hermosura_de_Angelica_y_el_proyecto_nacional_de_Lope_de_Vega
20. *Sevilla literaria: «Río de Sevilla», de Lope de Vega*. (2025, січень 20).
<https://insulabaranaria.com/2025/01/20/sevilla-literaria-río-de-sevilla-de-lope-de-vega/>
21. *Una ruta en Cádiz para seguir los pasos del célebre escritor Lope de Vega*. (б. д.).
https://www.diariodecadiz.es/cadizfornia/Cadiz-celebre-escritor-Lope-Vega_0_1876913380.html
22. *Unidad V: Teatro español del siglo XVII. Sobre Lope de Vega y Peribáñez y el Comendador de Ocaña*. (б. д.). <https://aulico.wordpress.com/wp-content/uploads/2010/10/sobre-el-teatro-barroco-y-lope-de-vega.pdf>
23. Vega y Carpio, F. L. de. (б. д.). *El Caballero de Olmedo*.
https://web.seducoahuila.gob.mx/biblioweb/upload/el_caballero_de_olmedo.pdf

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Toponyms in the Context of Lope de Vega's Works (in Ukrainian) [Rol' toponimiv u konteksti tvoriv Lope de Vegy]

© Orlychenko O. V. [Orlychenko O. V.], urug@ukr.net, Smushchynska I. V. [Smushchynska I. V.], valerijs@ukr.net